

Philip Freriks:

‘Parijs had de dramatiek die ik miste’

*In 1968 stond Philip Freriks
vooraan bij de studentenopstand
in Parijs. Voor In de voetsporen
van de jaren 60 keerde hij terug
naar de plekken van toen. Een
feest der herkenning.*

TEKST: BRAM DE GRAAF BEELD: ROGIER VELDMAN

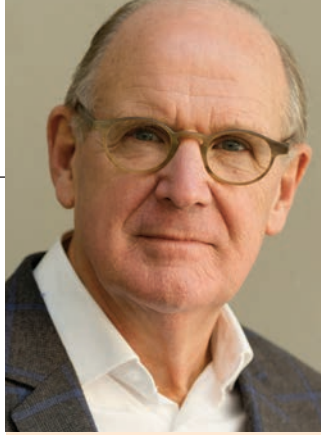
Het zijn de laatste dagen van 2022; donker, fris en nat. In zijn gezellige Amsterdamse appartement serveert Philip Freriks (72) koffie met stroopwafeltjes. Hij is in Nederland vanwege opnames voor een nieuw seizoen van *De slimste mens*, de succesvolle televisiequiz die zijn tienjarig jubileum vierde. De feestdagen zal hij in Parijs doorbrengen, waar hij alweer ruim 55 jaar woont. Hij was daar ook in mei 1968, toen de beroemde studentenopstand uitbrak. In zijn nieuwe reeks van *In de voetsporen van ...* wordt daaraan uitgebreid aandacht besteed. Maar ook aan de opkomst van de vrouwen- en homo-emancipatie, de economisch voorspoed en de groeiende aandacht voor het milieu. “Er kwamen in de jaren 60 een aantal thema’s op die vandaag de dag nog heel actueel zijn”, zegt hij. “Dat maakte het maken van deze serie heel interessant.”

Het was ook hét decennium waarin je zelf volwassen werd. Maakte dat het voor jou extra bijzonder om te maken?

“Zoals voor elke generatie zijn de jaren rond je achttiende de vormendste en vaak ▶

*'Uren deed ik over een kopje koffie van
10 cent, onderwijl fantaserend naar
welk buitenland ik zou gaan'*

◀ mooiste. Schrijver Remco Campert vond niet voor niets de oorlog de mooiste tijd van zijn leven, hoe tegenstrijdig dat ook klinkt. Op die leeftijd zoeken jongeren hun grenzen op.”

Wat is je het meest bijgebleven van de vroegste jaren 60?

“Vanaf eind jaren 50 ging iedereen er financieel enorm op vooruit. We gingen voortaan met het gezin op vakantie naar het buitenland, dat was wat. Een enorme cultuurschok. Mijn moeder stond in de jaren 50 nog te zweten achter de wastobbe, nu had ze een wasmachine. En de muziek veranderde, dat begon in 1957 met Bill Haley met ‘Rock around the clock’. Dat waren rebelse klanken, waar we op dansen. Toch was het toen nog heel braaf en conformistisch allemaal. Van seksuele losbandigheid was geen sprake, dat kwam pas later. Jongens en meisjes raakten elkaar wel aan, maar verder niet. Mannen, ook scholieren, droegen allemaal nog een colbertje. Ook The Beatles toen ze in 1963 naar Nederland kwamen. We hebben voor de nieuwe serie opnames gemaakt met de inmiddels overleden fotograaf Eddy Posthuma de Boer. Hij wist nauwelijks wie ze waren toen zijn krant hem erop afstuurde. Hij moest ‘die groep uit Engeland’ volgen en dacht: het zal wel. Bleek het een geweldig fenomeen te zijn. Het feit dat ze iets meer dan gemiddeld lang haar hadden, maakte hen tot iconen en rebellen.”

En er kwam televisie. Daarop waren beelden te zien van de Cubacrisis in 1962 en de moord op John F. Kennedy in 1963. Was dat van invloed op jouw keuze om journalist te worden?

“We interviewen Koos Postema voor deze serie. Het was namelijk het begin van de actualiteitenrubrieken op tv en hij presenteerde bij de VARA *Achter het nieuws*. Ik miste geen enkele uitzending. Ze brachten het nieuws uit verre landen, maar ook allerlei taboedoorbrekende onderwerpen. Met mijn klasgenoten van de hbs in

PASPOORT

Naam: Philip Johan Freriks
Geboren: 27 juli 1944 in Utrecht
Privé: Gehuwd met de Franse Lili. Ze hebben een zoon en wonen in Frankrijk.
Opleiding: Studeerde na de hbs in Utrecht politieke wetenschappen in Parijs.
Carrière: Was van 1971 tot 1993 Frankrijkcorrespondent voor verschillende media. Presenteerde van 1996 tot en met 2009 het *Achtuur-journaal*. Was vanaf 1990 te zien in onder meer *Het groot dictee der Nederlandse taal*, *Lopend vuur*, *De nationale Bijbeltest* en sinds 2012 *De slimste mens*. Maakte voor Omroep MAX *In de voetsporen van D-day*, *In de voetsporen van de Bevrijding* en *In de voetsporen van de wederopbouw*.

Utrecht zaten we vaak in Hotel Smits bij het Vredenburg. Het had een espressobar, dat was nieuw. Uren deden we over een kopje koffie van 10 cent, onderwijl fantasierend naar welke buitenlanden we zouden gaan. Iedereen wilde weg, want Nederland was indertijd zo ‘benauwd’, zoals een bekende schrijfster het destijds verwoordde. En wij voelden dat. Ik wilde naar Parijs. Afgezien van een vriendinnetje dat ik daar had, was het de plek waar het gebeurde. Het was er daarnaast spannend, want dat land was in oorlog met Algerije. Ieder-

een had het daar over. Het had een soort dramatiek die ik in Nederland miste. Als journalist kon ik bij zulke gebeurtenissen vooraan staan, was mijn gedachte.”

Eenmaal in Parijs brak er een revolutie uit. Wat was jouw rol daarin?

“Net als de meeste mensen was ik toeschouwer. Er waren maoïsten, trotskisten, enzovoorts en ik begreep niet wat al die mensen wilden. Ze hadden volstrekt ontoepasbare ideeën. Maar tegelijkertijd had ik veel sympathie voor ze omdat ze zich keerden tegen het stoffige van de jaren 50. In Frankrijk werd dat gesymboliseerd door de bejaarde en aartsconservatieve De Gaulle. Hij wilde vooral het deksele op de pan houden en trad hard op tegen de demonstranten. Ook ik heb vaak moeten rennen om geen klappen te krijgen. En menig traantje gelaten vanwege het traan-gas. Maar het was fantastisch om mee te maken. Voor jongeren was het echt een feest; *Le joli mois de mai* – de mooie maand mei.”

Met dit programma kun je voorlopig vooruit; je kunt hierna nog in de voetsporen treden van de jaren 70, 80, 90, enzovoorts. Is dat je ambitie?

“We zijn nu al begonnen met een serie over de jaren 70. Laten we die eerst afmaken, daarna zie ik het wel. Ik heb geen zin om me voor de komende tijd erg vast te leggen.”

Een aantal jaar geleden twijfelde je of je in de voetsporen van de wederopbouw wel moest doen. Je had je vrouw beloofd wat vaker thuis te zijn.

“Eigenlijk is dat nog altijd dezelfde kwestie.”

Waarom laat je je telkens verleiden?

“Het geeft me de kans om elke periode van mijn leven te herbeleven, dat is leuk. Al spraken de eerste twee series – die over D-day en de Bevrijding – me toch het meeste aan. Daarin ontmoette ik mensen die de dood letterlijk in de ogen hadden gekeken,

die keuzes moesten maken tussen goed en fout. De oorlog, die ik gelukkig zelf niet bewust heb meegemaakt, zette de dingen enorm op scherp. In de jaren 60 zitten leuke en herkenbare gebeurtenissen, maar het heeft niet die intensiteit van die oorlog. Al blijft het terugkijken ontzettend leuk, want je ziet de dingen heel anders dan toen.”

Hoe zie jij deze tijd?

“Net als in mijn jeugd de ouderen de jongeren niet begrepen, heb ik niets met al die dingen waarmee jongeren zich nu bezighouden. Ik vind het daarnaast een onzekere tijd. Ik ben van de Koude Oorlog. Dat was spannend, maar overzichtelijk. Oost en West hielden elkaar in evenwicht en zo lang ze maar ongeveer hetzelfde aantal kernwapens hadden, wist je min of meer dat de een geen bom op de ander zou gooien. Maar nu? En dan heb je ook nog allemaal extreme groeperingen tegenwoordig.”

Maakte jij dat in jouw lange journalistieke carrière niet eerder mee?

“Niet zo extreem. Er waren wel van die rare linkse bewegingen, maar die waren minder bedreigend. Het was ook een kleine minderheid. Wat er nu in Amerika met Trump gebeurt, is echt op de grens. De VS kunnen zo maar een fascistische staat worden, is mijn gevoel. Ook in Nederland is er een enorme verwijdering ontstaan tussen bevolkingsgroepen. Terwijl we in een periode van ongelofelijke welvaart leven, zit er een heel vervelende schors van ongenoegen om de maatschappij. Enerzijds gaat het dus persoonlijk heel goed met me; ik heb het ontzettend naar mijn zin, doe leuke dingen en heb niets te klagen. Anderzijds gebeuren er allerlei dingen om me heen waarbij ik me heel ongemakkelijk voel.”

In de voetsporen van de jaren 60
zaterdag | 20.35 | MAX | NPO 2

*‘Ik liet tranen
vanwege het
traangas, maar
die revolutie
was mooi om
mee te maken’*